

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.1.2009
KOM(2008) 907 v konečném znění

2007/0196 (COD)

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

společného postoje Rady k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se zrušuje směrnice 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

společného postoje Rady k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se zrušuje směrnice 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem

1. SOUVISLOSTI

Datum předání návrhu Evropskému parlamentu a Radě 19.9.2007
(dokument KOM(2007) 529 – 2007/0196(COD)):

Datum vydání stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru: 22.4.08

Datum vydání stanoviska Výboru regionů: 10.4.08

Datum vydání stanoviska Evropského parlamentu, první čtení: 9.7.2008

Datum jednomyslného přijetí společného postoje: [9.1.2008]

2. CÍL NÁVRHU KOMISE

Tento návrh je součástí třetího legislativního balíčku týkajícího se vnitřního trhu EU s plynem a elektřinou (dále jen „třetí balíček“), který zahrnuje dvě směrnice a tři nařízení.

Hlavním účelem balíčku je zavést předpisový rámec, který je nutný k tomu, aby v zájmu občanů i podniků Evropské unie otevření trhu bylo plně efektivní a aby se vytvořil jediný trh EU s plynem a elektřinou. To přispěje k udržování cen na co možná nejnížší úrovni a ke zvyšování norem služby a bezpečnosti zásobování.

Hlavní opatření za výše uvedeným účelem jsou:

- efektivnější regulativní dohled zajišťovaný nezávislými vnitrostátními regulačními orgány,
- vytvoření agentury pověřené zajišťováním efektivní spolupráce mezi vnitrostátními regulačními orgány a přijímáním rozhodnutí o všech relevantních přeshraničních otázkách,
- povinná spolupráce mezi provozovateli sítí za účelem harmonizace všech pravidel pro přepravu energie po Evropě a koordinace plánování investic,
- faktické oddělení výroby a přepravy energie za účelem vyloučení konfliktu zájmů, posílení investic do sítí a předcházení diskriminačnímu chování,
- zvýšená transparentnosti a lepší fungování maloobchodního trhu,
- zvýšená solidarita a intenzivnější regionální spolupráce mezi členskými státy za účelem zajištění větší bezpečnosti zásobování.

3. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE SPOLEČNÉHO POSTOJE

3.1. Obecné poznámky

Společné postoje přijaté Radou k pěti textům, jež tvoří třetí balíček, obsahují všechny podstatné složky návrhu Komise, jež jsou nezbytné k zajištění řádného fungování vnitřního trhu s plynem a elektřinou i, pojato z širší perspektivy, k dosažení podstatných cílů vytyčených výše. Z tohoto důvodu je Komise může obecně podpořit (viz níže bod 3.2).

První čtení bylo zaměřeno na dosažení dohody v rámci Rady. Pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem tudíž nebyly formálně do společného postoje začleněny. Vyjednávání za tímto účelem se budou konat během druhého čtení. Některé pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem však byly ve společném postoji zohledněny (viz níže bod 3.3). Komise se domnívá, že více pozměňovacích návrhů, jež doposud zohledněny nebyly, by mělo být zohledněno při druhém čtení (viz níže bod 3.4).

3.2. Konkrétní připomínky

Hlavní změny oproti návrhu Komise jsou tyto:

3.2.1 Faktické oddělení

Ve společném postoji jsou potvrzeny tři možnosti faktického oddělení v odvětví plynu a elektřiny.

Byla přijata možnost oddělení vlastnictví a nezávislého provozovatele soustavy (ISO). Komise nadále považuje oddělení vlastnictví za nejlepší řešení.

Rada zahrnula do svého společného postoje třetí možnost, a sice nezávislého provozovatele přepravní soustavy (ITO), což umožní, aby provozovatelé přenosových nebo přepravních soustav (PPS) nadále byli součástí integrovaného podniku, zároveň jsou však stanovena podrobná pravidla pro autonomii, nezávislost a investování a specifická klauzule o revizi, jež může vyústit v legislativní návrhy. Komise se domnívá, že tato podrobná pravidla umožní přijatelný stupeň faktického oddělení. Komise může přijmout alternativu ITO jako součást celkového kompromisu, ale tato alternativa nesmí být slabší, než jak je podána ve společném postoji, a musí obsahovat co možná nejdůraznější charakteristické rysy, jež politický kompromis umožní.

Na rozdíl od návrhu Komise je v rámci oddělení vlastnictví povolena držba menšinového podílu, leč bez hlasovacích práv, čímž se zamezuje případný vzájemný vliv.

U všech alternativ musí být PPS osvědčen vnitrostátním regulačním orgánem. Společný postoj však zrušuje závaznou dozorčí úlohu Komise v osvědčovacím řízení a ukládá místo toho vnitrostátním regulačním orgánům povinnost „maximálně zohlednit“ stanovisko Komise.

Společný postoj také stanoví článek, který umožňuje členským státům činit opatření k zajištění rovných výchozích podmínek, pokud jsou tato opatření přiměřená, nediskriminační, transparentní a v souladu se Smlouvou o ES. Tato opatření lze použít pouze po schválení ze strany Komise. Podle názoru Komise toto ustanovení vytváří odpovídající rovnováhu mezi uznáním, že na vnitřním trhu s energií může existovat několik modelů, a umožněním toho, aby členské státy zajišťovaly rovné výchozí podmínky uvnitř svého území, pokud jde o tyto různé modely. Proto je lze přijmout.

Pokud jde o „doložku o třetích zemích“, návrh Komise stanovil, že je třeba mezinárodní dohody s cílem umožnit investorům ze třetích zemí nabývat kontrolu nad převodovými soustavami v EU. Investoři ze třetích zemí by také museli dodržovat pravidla oddělení vlastnictví při závazném dohledu ze strany Komise. Ve společném postoji už dohoda se třetí zemí není předběžnou podmínkou pro umožnění kontroly investorem z dotyčné třetí země. A

kromě zajištění dodržování každé ze tří alternativ oddělení musí v rámci osvědčovacího řízení členský stát odmítnout osvědčení udělit, pokud by mohla ohrozit bezpečnost zásobování dotyčného členského státu nebo Společenství energií. Příslušný vnitrostátní orgán musí konzultovat Komisi a „v maximální možné míře zohlednit“ její stanovisko. Ve společném postoji jsou zachovány podstatné cíle návrhu Komise, takže je přijatelný jako součást celkového kompromisu.

3.2.2 Vnitrostátní regulační orgány

Návrh Komise je v podstatě schválen, pokud jde o vytvoření vnitrostátních regulačních orgánů, jež jsou nezávislé na vládě a jež mají rozsáhlou pravomoc nad sítěmi i nad dodavatelskými trhy.

Zmírnění návrhu Komise zahrnuje pravomoci, jež se netýkají hlavních úkolů regulace sítí, jako jsou politiky v oblasti obnovitelných zdrojů a rozvoje výzkumu, bezpečnost zásobování a závazky veřejné služby. Hranice nezávislosti jsou nastaveny tak, aby jimi zůstala nedotčena hlavní zásada, např. povinnost respektovat úlohu ostatních příslušných orgánů například v environmentální udržitelnosti nebo u závazků veřejné služby, legislativní kontroly rozpočtu, soudní kontroly a možného prodloužení vedení u regulačního orgánu.

Společný postoj celkově zachovává podstatu návrhu Komise a je přijatelný. Jak je uvedeno níže, společnému postoji by prospělo, kdyby se do něj začlenily pozměňovací návrhy z Evropského parlamentu, jež vyjasňují a doplňují úlohu vnitrostátních regulačních orgánů.

3.2.3 Pokyny přijaté postupem projednávání ve výborech

Pokyny ztratily závaznou povahu a některé pokyny odpadly (o závazcích veřejné služby, pravomoci a úkolech vnitrostátních regulačních orgánů, maloobchodních trzích a faktickém oddělení u provozních systémů a úrovně distribuce). Zbývající pokyny jsou bezpodmínečně nutné.

3.2.4 Odchytky

Rada zavádí obecné odchytky pro malé/izolované soustavy pro Kypr, Lucembursko a Maltu, jakož i pro Estonsko, Finsko a Lotyšsko až do doby, kdy bude některý z těchto členských států přímo napojen na soustavu jiného členského státu než Estonska, Finska, Lotyšska nebo Litvy.

3.3. Aspekty společného postoje, které odrážejí pozměňovací návrhy Evropského parlamentu

Více pozměňovacích návrhů Evropského parlamentu se odráží ve společném postoji, a to buďto se stejným zněním, nebo ve své podstatě. Jedná se o: pozměňovací návrhy Evropského parlamentu (78, 125 rev, 135 rev, 138 rev), jež navrhují možnost ITO, zůstávají koncepčně v rámci společného postoje. Evropský parlament však vyžaduje ustanovení správce, který by v případě vertikálně integrované společnosti zajišťoval jak nezávislost PPS, tak zároveň hodnotu PPS.

Je rovněž zohledněn pozměňovací návrh 63 o použití oddělení na veřejnoprávní subjekty.

Společný postoj částečně zahrnul i tyto pozměňovací návrhy: pozměňovací návrhy 55 a 104 o intenzivnější regionální spolupráci, pozměňovací návrh 91 o nezávislosti vnitrostátních regulačních orgánů, pozměňovací návrh 93 o povinnostech vnitrostátních regulačních orgánů a pozměňovací návrhy 95 a 96 o metodologii pro schvalování sazebníků.

3.4. Pozměňovací návrhy Evropského parlamentu schválené Komisí, ale neschválené Radou

Komise může přijmout – v některých případech s výhradou přesnějšího znění nebo přeformulování – v plném rozsahu nebo alespoň zčásti většinu pozměňovacích návrhů přijatých Parlamentem. To se týká těchto hlavních témat:

3.4.1 Úloha regulačních orgánů

Komise obecně podporuje pozměňovací návrhy Parlamentu, jimiž se posiluje úloha a nezávislost vnitrostátních regulačních orgánů (např. schvalování a vynucování ročních investičních plánů PPS, vynucování opatření na ochranu spotřebitele, monitoring restriktivních smluvních praktik, důrazná pravidla a intervence k obnovení soutěže na dodavatelských trzích, autonomní financování regulačních orgánů).

Dlouhodobé smlouvy jsou přijatelné, pokud jsou v souladu s pravidly pro hospodářskou soutěž, přesto však se jejich uzavírání nebude povzbuzovat, neboť jejich dopadem může být uzavření trhu. Ačkoli cenové stropy mohou být ve výjimečných případech a za jasně definovaných podmínek užitečné, za stávající situace regulovaných cen je lepší nepřijmout konkrétní legislativní ustanovení, jež v mnoha členských státech zamezí otevření trhu.

Obecně lze podpořit zásady, z nichž vycházejí pozměňovací návrhy týkající se podpory energetické účinnosti. Nelze však přijmout konkrétní pozměňovací návrh vyzývající k povinnému zavedení vzorců výpočtu ceny, které při zvýšení úrovně spotřeby povedou ke zvýšení cen. Vzhledem ke složitosti a k hospodářským důsledkům takové povinnosti a vzhledem k existenci lepších, alternativních způsobů, jak dosáhnout téhož výsledku, by mělo být ponecháno na trhu, zda si stanoví své vlastní vzorce výpočtu ceny.

3.4.2 Práva spotřebitele

Komise obecně podporuje pozměňovací návrhy Evropského parlamentu, jež posilují práva spotřebitele. To se zejména týká rozšíření přílohy A, povinnosti dodavatelů zavést odpovídající fakturaci k zálohovým platbám, vzájemného uznávání dodavatelských povolení mezi členskými státy, zřízení jediného kontaktního bodu na celostátní úrovni, který by spotřebitelům poskytoval veškeré nezbytné informace o jejich právech, a ustanovení ombudsmana na vnitrostátní úrovni. V zásadě lze rovněž podpořit návrh na zavedení inteligentních měřičů spotřeby ve lhůtě deseti let, ačkoli přesnou oblast působnosti a formulaci návrhu by bylo třeba pečlivě prozkoumat.

Pokud jde o Chartu spotřebitelů energie, uznává Komise, že pro fungování dodavatelského trhu je klíčová informovanost spotřebitelů. Komise také vyvinula informační nástroj ve formě kontrolního seznamu evropského spotřebitele energie, jehož účelem je informovat spotřebitele o jejich právech. Občanské energetické fórum je hnací silou pro vytváření konkurenčních maloobchodních trhů a pro zajišťování ochrany spotřebitelů energie v EU. Fórum momentálně vypracovává kontrolní seznam. Charta spotřebitelů by vycházela z přílohy A směrnice a z obecných směrnic pro ochranu spotřebitele, a proto nemá doplňkovou právní hodnotu. Z právních důvodů nemůže být dále Charta začleněna do směrnic, neboť opakuje stávající práva. Komise tudíž nemůže podpořit pozměňovací návrhy, jejichž účelem je začlenit Chartu spotřebitelů energie do směrnice. Komise by však mohla souhlasit s doložkou o revizi, jež by stanovila, že Komise má podat zprávu o provádění opatření podle přílohy A během tří let od provedení směrnice.

Komise také podporuje cíl pozměňovacích návrhů týkajících se úlohy provozovatelů distribučních soustav (PDS). Tyto návrhy je však třeba posoudit zevrubněji, aby se zajistila jejich proveditelnost a vynutitelnost.

3.4.3 Potírání energetické chudoby

Evropský parlament vyzývá ke stanovení povinnosti pro členské státy, aby v rámci svých národních energetických akčních plánů musely činit opatření k řešení energetické chudoby. Těmito opatřeními by se mělo zajistit, aby se zmenšoval počet lidí, kteří trpí energetickou chudobou, aby důchodci a zdravotně postižení nemohli být v zimě odpojováni od přívodu energie a aby se energetická chudoba musela definovat na vnitrostátní úrovni v souladu s definicí ES na základě způsobilosti k zateplování domů podle norem Světové zdravotnické organizace.

Komise nenavrhl změnu stávajícího právního rámce, který již zahrnuje povinnost členských států chránit ohrožené zákazníky.

Energetická chudoba není konceptem, který se používá ve všech členských státech, a opatření k řešení energetické chudoby vyžadují, aby se zohlednily všechny aspekty energetické a sociální politiky. Komise se domnívá, že používáním energetické politiky jako jediného nástroje by mohlo být narušeno fungování trhu s energií. Členské státy mají volnost definovat ohrožené zákazníky podle toho, jací lidé zakoušejí energetickou chudobu. Komise by tudíž mohla podpořit povinnost členských států definovat energetickou chudobu v rámci vnitrostátní definice ohrožených zákazníků, ale nepodporuje definici energetické chudoby na úrovni ES.

Komise se dále domnívá, že povinnost na úrovni ES zajistit, aby se zmenšoval počet lidí trpících energetickou chudobou, by byla nevhodná, neboť ta nezohledňuje to, že k řešení tohoto problému je třeba rozsáhlé politické odezvy. Komise by však mohla podpořit obecný cíl snižovat počet lidí trpících energetickou chudobou.

Komise by také mohla podpořit povinnost členských států zajistit zvláštní ochranu důchodců a zdravotně postižených v zimě a podat zprávu Komisi o opatřeních přijatých v tomto směru. Komise také obecně podporuje ty členské státy, které splnily svou povinnost definovat ohrožené zákazníky, a to případně s výslovnou zmínkou o zamezení jejich odpojování od přívodu energie, ale domnívá se, že absolutní zákaz by zacházel příliš daleko.

3.4.4 Přístup ke skladovacím zařízením a zařízením na zkapalněný zemní plyn (LNG)

Pozměňovací návrhy parlamentu, na nichž je založen režim přístupu ke skladovacím zařízením podle článku 19, lze podpořit, nelze však podpořit návrhy na zrušení právního a funkčního oddělení.

Návrh Parlamentu, aby se umožnil dojednaný přístup třetích stran k zařízením na zkapalněný zemní plyn, nelze ve stávající formě přijmout.

3.4.5 Ostatní otázky

Pozměňovací návrhy Evropského parlamentu, jež podtrhují povinnosti PPS v oblasti řízení přetížení, investic do nové kapacity a transparentnosti, jsou pro Komisi obecně přijatelné. Komise může rovněž podpořit požadavek na větší spolupráci mezi PPS při provozování jejich soustav, ačkoli se musí vyjasnit znění těchto ustanovení.

Parlament chce umožnit členským státům přiznávat odchylky z pravidel pro přístup třetích stran u průmyslových zón. Komise v zásadě podporuje odchylku u průmyslových zón, jež by se vztahovala i na letiště a železnice. Předložený pozměňovací návrh EP však zachází příliš daleko, když vyjímá průmyslové zóny skoro ze všech povinností vztahujících se na PPS a PDS. Přijatelným řešením by mohla být odchylka omezená na povinnosti obnášející největší administrativní zátěž, tj. na povinnost regulačních orgánů předem schválit sazebník.

4. ZÁVĚRY

Komise zastává názor, že ve společném postoji zůstávají hlavní body z návrhu Komise. Komise se domnívá, že v podstatných věcech představuje společný postoj obecně dobrou rovnováhu a realizovatelný kompromis, jež umožní hladké fungování vnitřního trhu s plynem a elektřinou. Komise se však domnívá, že více návrhů přijatých Evropským parlamentem v prvním čtení by mělo být začleněno do textu až při druhém čtení.